

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
Romania și Strelnatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 III. —

OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IGAN ȘENCHEA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

EDITOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN PÖPP.

Industria agricole.

București. — —

Expresia «industrii agricole», care întrunește două aspecte (fețe) diferite ale marelui muncii omenești, nu corespundea odinioară cu nimic.

Intradevăr, ea rezumă actualmente pătrunderea mijloacelor științifice și mecanice de cari dispune industria, în admirabilul domeniu al activității pe care o reprezintă agricultura. Ori, agricultura este, printre diferitele ramuri, cari profită de silințele națiunilor, aceea care ocupă oameni mai mulți, care pune în mișcare cele mai multe interese, care crează bogăția cea mai multă. Ea nu obține de altminterlea mărețele ei rezultate, de cât unind la greaua indeletnicie a culturii pământului, eforturile inteligenței, întinderea cunoștințelor, puterea de voință, pe cari o cer ameliorările (îmbunătățirile) și perfecționările succesive ale metodelor și ale procedurilor. Sub acest mod agricultura nu cedează industriei; un mare domeniu, exploatat după principii raționale și științifice, are tot atâtea drepturi la admirație, ca și o fabrică de fier puternică, sau o manufactură, înzestrată în mod savant. E ușor de înțeles, că atunci, când este unire, procedurile acestor două mari izvoare de producție, rezultatul final e considerabil.

În sprijinul acestei teze, să examinăm câteva din aceste proceduri de «industrii agricole», mulțumită cărora rezultatul produselor a fost sporit în chip considerabil, iar în același timp fabricațiunea devenea mai conformă cu ceea ce igienistii reclamă pentru produsele destinate consumațiunii. Printre ele, lăptăria, untăria, brânzăria, datând chiar de la originea omenirii, nu-și modificaseră de loc procedurile vechi până la jumătatea secolului al XIX-lea.

În aceea ce privește «industriile lăptăriei», lucrarea aseptică cu temperatură scăzută a venit, cu folos și cu succes, din Suedia și Danemarca. În 1862, suedezul Schwarz semnală avantajele recei în timpul smântinirii lăptelui. Începând de la 1869 încoace,

doctorul Fjord propagă această idee în Danemarca. Îndată după Tisserand atrase atenția Franței asupra rezultatelor obținute de popoarele de la Nord în extragerea smântânei și prepararea untului. Noua doctrină își găsea explicația științifică în descoperirile lui Pasteur, în lucrările lui Duclaux, și în acelea ale pleiadei de savanți, cari îi înconjurau.

Mabru, reluând experiențele lui Appert, crease în 1854, sterilizarea lăptelui prin încălzire în autoclavă. În 1866 ca deducțiune a cercetărilor lui Pasteur asupra «pasteurizării» vinului să aplică procedeul la lapte, ținându-se la temperatura de 55 până la 60 de grade. C. Martin de Lignac adăogă la sterilizare și la pasteurizare «condensarea», adică evaporarea lăptelui îndulcit prealabil în măsură de 60 de grame de zahăr la litru; ea a dat loc la industria importantă a lăptelui concentrat, la care s'a adăogat, mai ales în timpul din urmă, aceea a «lăptelui uscat».

Dacă chimia și microbiologia au adus concursul cel mai prețios industriei lăptăriei, mecanica n'a rămas inactivă. Ea au adus o contribuție remarcabilă, mai ales prin crearea de «cremeuze centrifuge». Lăptăria modernă are un utilagiu special perfecționat și eficace. Mașini frigorifice îi mențin atmosfera răcoroasă și furnizează gheața pentru a întârzia fermentația. Laptele recit chiar de la muls, este filtrat prin filtre de pânză metalică, de diafragme de bumbac sau de straturi de celuloză. Principiul inițial al sterilizării lăptelui n'a variat; se întrebuintează tot «pasteurizatorul de lapte» al drului Fjord, combinat de el în 1884; el constă dintr'un vas cilindric, înzestrat cu un bătător, și așezat într'un vas cu apă fiartă. — Laptele vine pe sus și iese sterilizat pe jos.

Lefelt a combinat de asemenea un pasteurizator centrifug, care e apreciat. Se dă o mare importanță «controlului lăptelui». Pentru a doza smântâna, se supune laptele la forță centrifugă în niște tuburi fine; dozagiul untului se efectuează tratând laptele cu acid sulfuric, apoi făcând se lucreze forța centrifugă asupra lichidului obținut.

«Luarea smântânei în mod mecanic» a luat o dezvoltare enormă. Ea împruținează mult materialul necesar, locul ocupat, brațele de muncă și permite de a se da animalelor lapte, care nu s'a acrit printr'o ședere prelungită în localul lăptăriei.

Prima cremeuză mecanică, care era destinată numai pentru controlul lăptelui, a fost stabilită de Fuchs, din Carlsruhe, în 1859. Lefeld construi în 1876, un bun aparat industrial, dar cu funcționarea intermitentă.

În urmă, inginerul suedez G. de Laval, inventatorul turbinelor cu vapor, cari îi poartă numele, creă în 1873 niște cremeuze practice și puternice, astăzi foarte răspândite. Ele funcționează, fie cu mâna, dând un debit de 400 de litri pe oră, fie în mod mecanic dând peste 1000 de litri. Viteza rotației variază între 6.000 și 25.000 învârtituri pe minut; laptele după ce i s'a scos smântâna, iese prin niște tuburi laterale, iar smântâna iese în același chip sau prin debordare. Trebuie să notăm că, pe când smântâna provenită din cremajul natural, poate fi imediat pusă în lucru, pentru fabricarea untului, aceea care iese din aparatele mecanice are nevoie de a fi supusă acțiunii «fermenților lactici» și «tyrothnixilor», fermenți ai caseinei, cari au fost caracterizați de Duclaux; acești fermenți produc acid carbonic, cari apără smântâna în timpul «bătutului».

Putineirile sunt de modele mecanice diferite; unele sunt rotative, altele sunt fixe cu bătători mobili, altele oscilatoare. Adunatul cocoloșelor de unt și deșertarea zerului de prisos se fac prin ajutorul «malaxorilor cu roluri». În sfârșit, amestecul untului se face în «malaxorii amestecători», cutii cilindrice de lemn, provăzute cu bătători.

Fabricarea brânzeturilor sau brânzăria, s'a dezvoltat paralel, dar fără a fi obiectul unor transformări prea importante. Pentru brânzeturile «moi» materialul se mărginește la forme și la foi de împachetat. Brânzeturi tari, numai apăsate, sau coapte și presate cer un utilagiu mai complicat, prese și căldări de modele speciale. Cu toate

aceste trebuie să cităm intervenția frigului artificial pentru conservarea brânzeturilor în celebrele pivnițe franțeze din Roquefort.

Destilarea agricolă era în principiu, aceea a cultivatorului, care destila numai produsele pământului său și se deosebea de „distilarea industrială”, care se alimenta, după placul ei, prin cumpărări de materie primă. În practică, delimitarea a încetat de a fi așa de strictă; distilarea agricolă s'a industrializat. Cazanul vechilor alchimisti, cu care ea trata vinurile, drojdiile, cidrul și fructele, și căruia Argaud îi adăogase, în 1870 aparatul cunoscut sub numele „cauffe-vin”, i-au urmat aparatele de distilerie și de rectificare din ce în ce mai perfecționate; încălzirea prin aburi a complectat progresul înlocuind încălzirea prin foc direct. Distilarea de sfeclă, care prezintă un caracter mixt, agricol și industrial, mai mult sau mai puțin acuzat după împrejurări, a luat o mare dezvoltare sub influința lui Dubrunfaut, Champonnois și Le Play.

Mai întâiu se extrăgea mustul sfeclei începând de la pulpă, obținut prin radere: modul de extragere prin plămădirea sfeclei tăiată în păstăi, procedeu datorit lui Matheiu de Dombasles și lui Dubrunfaut, a dat rezultate mai bune.

În sfârșit într'un anumit număr de distilării, răspândirea s'a substituit plămădirei, și producătorii, intrând pe calea științifică, s'au pus să sterilizeze mustul înainte de a-l pune la fermentat, și să recurgă la fermenți selecționați.

Constatăm numai atâta, că toate acestea industriei, cu utilajul lui mecanic considerabil și perfecționat, își au rădăcinile lor adânci în marea industrie a solului; deci se poate vorbi fără temeritate de »industriile agricole»: ele sunt de o importanță extremă și cu totul legate, în epoca noastră, de progresul agriculturii, de care ele nu pot lipsi și care nu se poate lipsi de ele.

C. S.

Preoții cei răi.

(Urmare).

Cu astfel de păzitori oile se imputinează, în holdă cresc spini, se desvoaltă selbatic neghina; se grămădesc păcate peste păcate, crește numărul fărădelegilor, iar preotul — simbriaș nu se mișcă tace și și închide ochii. Despre atari preoți zice domnul: »Că au orbit toți, nu au cunoscut, toți câni muși sunt, cari nu pot lătra, cari visează întru așternul și iubesc a dormita» (Is. 59, 10). Acești »netăiați împrejur cu inima și cu urechile» (Fap. Ap. 7, 51), ca și servitorii răi, nu descoper mai marilor pierderile și relele din parohie, crezând că pot

fi în pace cu Dumnezeu și cu lumea și cu satana. Așa se întâmplă, că în multe cazuri superioritatea bisericească nu ia act de existența răului numai după permutarea mercenarului, ori după moartea lui, ori când răutatea întru atâta s'a întărit, încât numai e chip de îndreptare, când pravul ridicat pe urma lucrării păcătoase a preotului, e atât de gros, încât nu se mai văd drahmele pierdute.

Astfel, cei chemați să fie sarea pământului, sarea spirituală a poporului și far luminos în noaptea întunecoasă a păcatelor, cei chemați să ridice poporul, să caute pe frații lor și să-i mântuiască, cei chemați a fi împreună lucrători ai lui Dumnezeu (I. Cor. 3, 9) și ispravnici ai tainelor Lui (I. c. 4, 1), cari ar trebui să fie ca Moisi și să scoată poporul din robie spirituală, intelectuală și materială, să-l mângâie în timpuri grele și să-l întărească: — aceia sunt furii, tâlharii și năimiții poporului, pe care cu procedurile lor de slugi și cu spiritul lor mercantil, îl nimicesc și corump mai îngrabă ca venitul mai sigur decât arma ucizătoare și decât cele mai faraonice legi.

Orice nefericire fizică ar ajunge pe un popor, e un bagatel în comparare cu un cler corupt, cu un cler, în care s'a stâns lumina lumii și care se depărtează din postul său, cum dispare celata ridicată pe munte în clipa cutropirii ei. Orice pedeapsă ar trimite Dumnezeu asupra unui popor, e ușoară în asemănare cu un cler mort sufletește, cu un cler, care lucrează împotriva datorințelor sale, alergând în goană nebună după cele ce sunt ale lor; ale trupului, și nu după cele ce sunt ale lui Hristos, lucrând propter eum, non propter Iesum.

Poporul se demoralizează, dacă preoții nu stau trezi la pândă, dacă nu sunt conștiențioși în împlinirea datorințelor, dacă cu învățăturile, cu povețe și cu pilda frumoasă a vieții lor nu arată și nu luminează ținta mare ce o au și planul înțelept, ce trebuie executat până în cele mai mici amănunte. Unde nu-i păstorire adevărată, zădarnic vei căuta virtuți cari, ar putea garanta viața și fericirea poporului, nu vei afla: »nu este strugure în vie și smochine în smochin și frunzele au căzut» (Ier. 8, 13). Acolo e ruină și pustiu ca pe urma faptelor criminale. Oricât de mulți ar fi păstorii, oricât de chipeși și învățați ar fi ei dacă nu samănă cu Păstorul cel bun, poporul se nimicește, căci zice Domnul: »Păstori mulți au stricat via mea» (Ier. 12, 10). Dumnezeu va lua oile dela ei, pentru că — zice — »s'au făcut oile mele mâncare tuturor fiarelor câmpului, nefiind păstori. Și n'au căutat păstorii oile mele, ci s'au păscut pe sine, iar oile mele nu le-au păscut» (Ezeh. 34, 8).

Evangelhia, în care Domnul nostru Iisus Hristos zugrăvește atât de admirabil pe păstorul cel bun, iar pe păstorul cel rău îl prezintă în cel mai infiorător tablou, o cetim noi preoții în ușa cimiterului, când însoțim, spre astrucare, osămintele răci ale parohienilor noștii. Ce sentimente pot să stăpânească oare inima preotului, care atunci și în locul acela își aduce aminte, că el n'a fost păstor bun pentru sufletul celui adormit, ci un fur, ori un tâlhar, ori un năimit? Ce va simți, când va cugeta, că sufletul repausatului, în momentul acela, poate îl blastămă în torturile iadului, ce le-ar fi pu-

tut încunjura, dacă ar fi avut în viața aceea un călăuz sufletește și cu inimă și cu minte:... un păstor adevărat? !!

Totdeauna s'a pretins, ca aceia cari au îmbrățișat misiunea grea și însemnată a preoției, să nu să cugete numai la lâna și la laptele oilor, ci în rândul întâiu și mai mult să se cugete la frigul, vânturile, ploile și la nopțile grele și primejdioase, cari se perândează așa de des în decursul păstoririi turmei cuvântătoare. Aceste greutăți trebuie suportate împreună cu oile și nu primite din case calde și comode. Astfel de convingeri trebuie nutrite, cu mai multă grijă în timpuri de prefaceri mari, rezezi cum sunt cele de acum. Pentru ce ar fi o nenorocire catastrofală dacă preoția s'ar socoti de refugiu pentru nevoiași, și nu de o chemare sfântă, căruia pot răspunde numai ceice se năzuiesc într'una să se înarmeze cu focul lui Ilie și cu spiritul puritan și altruist al sfântului Ioan Botezătorul, ceice vreau să pășască sincer în numele lui Hristos.

Seminarele teologice au chemarea frumoasă și grea de a cultiva pentru biserică și neam cele mai însuflețite și mai rezolute caractere preoțești. Conducătorii Bisericii au sfânta datorință de a veghia, ca caractele acestea, în câmpul de luptă, să nu-și piardă lustrul, ci să se oțelească; iar poporul ales, inteligenței laice, îi revine frumosul rol de a se bucura, văzând pe păstorii buni la postul lor, iar când vede furii, tâlharii și năimiți să se roage, ca Dumnezeu să le dea darul pocăinții, ca astfel ca păstori buni, să caute oile cele pierdute, să vindece pe celea zdrobite, să întărească pe cele slabe și pe toate să le pască cu judecată și cu dreptate (Ezeh. 34, 16). Senior.

Petrecerea tinerilor meseriași români^{*)}.

Tinerii meseriași români din loc, însuflețindu-se de rezultatul educativ al petrecerilor, s'au organizat într'o trupă de diletanți și voind a arăta că și ei sunt dornici de Talia română, au dat o reprezentanție teatrală Duminecă în 10/23 Nov.

Ne-a surprins în adevăr îndrăzneala tinerilor meseriași, că în scurt timp s'au pregătit ei de ei, îndrăznind a se avânta la pieze teatrale jucate de meseriași, cari după munca zilnică, punându-și jos sculele, în toate serile adunându-se laolaltă își petreceau timpul cultivându-se sufletește.

Priveam cam neîncrezători la îndrăzneala lor când am văzut invitarea și afișul care anunța reprezentația teatrală. Și iată

Duminecă în 10/23 Noemvrie în sala hotelului »Paris» s'a adunat publicul român în număr destul de frumos, atât din partea inteligență cât și din partea poporului, de sala a fost ticsită de spectatori.

Producțiunea teatrală s'a ținut în favoarea înființării unei reuniuni a meseriașilor români.

Punctul prim a fost monologul: »Șoldan Viteazul» predat de Victor Muntean, cu un reușit bun.

Punctul II. a fost sfaturile lui »Tândală și Păcală», predat cu mult haz de A. Tenhgea și Nic. Jida.

^{*)} În numărul viitor vom da un raport critic mai detaliat.

Punct III. a fost piesa comică »Arvinte și Pepelea« de V. Alexandri, predată de: Nic. Proștean, George Cristea și Ana Vișa cu foarte bun succes.

Al IV-lea punct a fost piesa: »Cinel Cinel«, într'un act, de Vasile Alexandri, predată prin: Nicolae Ungurescu, Nic. Zamfir, d-șoarele Victoria Ciora, Elena Boștean și Maria Șerban, apoi mai mulți țărani și țărance.

Toată lauda merită d-nii și d-șoarele diletante cari s'au produs bine și cu multă pricepere rolurile, mai ales D-șoara Elena Boștean, care cu voaceai sonoră a încântat publicul. Diletanții de mai multe rânduri au fost aplaudați de public.

Punct V. a fost să fie poezia lui A. Vlaicu, care nu s'a putut preda, deoarece din partea atotputernicilor păzitori a autorității nu s'a dat voie să se execute, ca nu cumva să se dărâme patria, pentru o poezie nevinovată.

Al VI-lea punct a fost jocul »Călușeriul din Banat« jucat de nouă persoane, care încă a fost executat foarte frumos cu tact bun și bine reușit.

Tot s'a vorbit despre o astfel de Reuniune a meseriașilor și până astăzi nu s'a înființat, fiindcă unul zicea azi ceva, altul mâne, și așa în continuu au fost zădărnice aceste porniri frumoase. Acum deci, fiindcă ne-am sfătuit aproape cu toți, și bineștiind că numai așa putem triumfa, dacă On. Inteligența ne va da tot sprijinul, ca să nu mai fim învrășbiți și să nu înghenunchem nici noi meseriașii români înaintea streinilor, căci noi suntem mai îndărăpt dintre toți ceilalți, dacă antecesorii noștri, nu au înființat o astfel de reuniune, să o înființăm noi, dacă nu pentru noi, dar ba-remi pentru urmașii noștri.

Ciasul nostru fraților, a bătut de mult și noi încă tot în locul acela am rămas, în care am fost mai înainte, suntem asemenea pomului nobil, care crește între spini și nu se mai poate desvolta, fără de ajutorul vreunui grădinar, care se curăță spinii, suntem în așteptarea unui bun îndrumător, care să ne arete calea dreaptă, spre înaintarea culturii ce ne stă înaintea ochilor.

O astfel de Reuniune a meseriașilor români din Făgăraș ni-e absolut necesară și dorim ca în curând să o vedem și înjghebată și să-i vedem sporul rodnic, care va fi numai spre binele nostru.

D-zeu să ne ajute!

Un participant.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea petrecerii a tinerilor meseriași români din Făgăraș, sau încasat suma de 319 cor. 50 fil. Celuiei (spese) enorme 279 cor. 50 fil. Pentru fondul meseriașilor s'a depus 40 cor. — Suprasolviri au intrat dela următorii domni:

Alexandru Belle 2 cor., Steinburg 2.50 fil., N. N. 3 cor., Constantin Popp 2 cor., George Mândrean 2 cor., Ilie Mărginean 2 cor., Bucur Buzdugan 1.60 fil., Ilie Beleuță 1 cor., Dumitru Mailat 1 cor., Geni Pop 1 cor., Traian Păcală 1 cor., George Barbat 1 cor., George Nicu 1 cor., N. N. 1 cor., Leon Opriș 80 fil., Nic. Hobian 60 fil., Ilie Urs 60 fil., I. Stoichița 40 fil., Iosif Păcurariu 20 fil., Laolată 24 cor., 70 fil. — Primească acești stimați domni și pe această cale mare mulțumită. — Aranjatorii.

Afaceri comitateneze.

— Din cercul Lisei. —

Referitor la raportul apărut în Nr. 42 al ziarului »Olteanul«, despre alegerea de membrii municipali în cercul Lisei, dl preot *Iosif Cațaveiu*, ne trimite o rectificare, din care dăm următoarele:

În apel s'a strecurat o eroare, fiind luate comunele Sâmbetele de sus, ca aparținătoare cercului Voilei; iar Breaza la cercul Lisei. Înainte de alegere însă i s'a comunicat de către prezidentul clubului *Dr. Șenchea*, că împărțirea cercurilor e tot cea veche.

Excepționează candidarea preotului *Boer* din Breaza și necandidarea preotului *Vichente Pop* din Sâmbăta de sus,

În 31 Octomvrie fiind părintele *Cațaveiu* în Făgăraș, a aflat dela o persoană deamă de încredere, că candidatul național *Alesandru Popa*, preot în Lisa, a făcut temenelele recerute și a trecut în partidul »gubernamental«, ceea ce s'a și confirmat a doua zi prin însuși candidatul ales, *Popa*, spunându-i, că el a pactat cu dușmanii și e luat și în lista gubernamentală și încă în locul prim. Aceasta s'a adeverit și prin rezultatul alegerii, căci *Ales. Popa* a căpătat toate voturile guvernamentale. Dnul preot *Cațaveiu* nu și-a retras candidatura, ci s'a prezentat la actul alegerii și a votat cu lista națională, pe care era și dânsul.

Singurul vot dat cu lista națională. (Rușine destul). Unde au fost ceilalți 22 preoți și învățători aparținători cercului electoral Lisa au votat toți cu oile cu lista rușie a guvernului. Nu înroșesc de rușine?

Dar cea mai scandaloașă ținută politică a fost a preotului *Alexandru Popa*, care a luat parte la candidare, a primit să fie candidat naționalist, — și la urmă tradează partidul în ultimul moment. Nu te-ai gândit părinte la Vinerea Paștilor? Cu ce listă a votat părintele din Pojorta și ceilalți preoți. Amarnica de congruă, — cum le-a luat sufletele.

Afirmă dnul preot *Cațaveiu*, că nici dânsul n'a putut face mai mult, — cum n'au făcut nici alții anume chemați.

Invectivele aduse dânsului deci nu sunt îndreptățite.

Să răspundă cei vizați!!

NOUTĂȚI.

Cătră onorații cetitori!

De 2—3 luni de zile n'am mai provocat prin foaie restanțieri renitenți, pentru achitarea abonamentului, fără le-am trimis provocări și conturi. Vedem însă că au rămas fără rezultat. Dacă avem astfel de renitenți, cari ne dătoresc o sumă de peste 2500 cor. de unde și cum să putem împlini și noi datorințele ce le avem față de creditorii streini, cari nu așteaptă și nu vreau să țină nici un cont de restanțieri. Sau doară voiesc românii noștri restanțieri și renitenți ruina noastră totală materială?

Aceasta să fie răsplata jertfelor noastre cele grele? Suntem la sfârșitul anului, și abonenții nu ni-au

trimis încă până acum nimic, nici din restanța anilor trecuți, nici din acest an. **Il rugăm cu tot respectul, să binevoiască a-și face datorința și să trimită restanțele din anii trecuți și de pe anul acesta ca să nu le facem spese zadarnice, cu judecătoria. Foala are mari lipse. Nu aștepte nime gratuit, că redactorul, chiria, lumina, hârtia, timbru etc. trebuie plătite, iar noi să ne înglodăm în datori pentru abonenți nu se mai poate.**

Administrațiunea
foaiei »OLTEANUL«

— **Deputație română în Belgrad**, care a dus regelui sârbesc clopotul lui *Carageorge*, descoperit de dl *Iorga*, a fost primită în audiență. Regele *Petru* a reținut-o la dejun și a decorat pe dl *Iorga* cu ordinul »Sfântului Sava« în gradul de mare ofițer, iar pe ceilalți membri ai delegațiunii cu ordinul »Sfântul Sava« în gradul de cavaleri. Domnul *Iorga* a ținut o conferință la Academia sârbească din Belgrad.

— **Domnitorul Albaniei.** Cercurile hotărâtoare albaneze au de scop să intituleze de rege pe principele *Wied* îndată după instalarea sa de domnitor al țării. Principele *Wied* va intra în țara sa cam pe la anul nou, alegându-și de reședință provizoriu orașul *Valona*, pe care îl va schimba mai târziu cu o reședință definitivă — Principele *Wilhelm de Wied* este născut la *Neuvied* în 26 Martie 1876, prin urmare a împlinit 37 de ani. A servit la regimentul de gardă dela *Potsdam*. Din 1906 este căsătorit cu principesa *Sofia Schönburg-Waldenburg*, născută în 1885. Bunica acestei principese a fost principesa română *Cantacuzino*, a cărei familie stăpânește întinse moșii în România. *Carmen Sylva*, cum se știe este tot din familia *Wied*. Viitoarea suverană a Albaniei și-a petrecut o parte din tinerețe în țara românească la palatul regal unde era apreciată pentru talentele sale artistice și pentru sentimentele sale umanitare.

— **Protest.** Cam două mii de muncitori au ținut *Vineri* la *Budapesta* o adunare unde sau protestat energic împotriva proiectului de lege a presei. Câteva sute de demonstrați s'au ivit și în fața redacției ziarului »*Budapești Hirrap*« și i-au spart ferestrele. Poliția a împrăștiat pe manifestanți.

— **O interesantă căsătorie.** La ofițerul stării civile din *Budapesta* s'a încheiat o interesantă căsătorie. Principele *Enric Ghica* a luat de soție pe *Tereza Retay de Hahot*. Atât principele, cât și soția sa sunt surdo muți. S'au cunoscut cu ocazia unui congres al surdo-muților. La încheierea căsătoriei a asistat ca tălmaci dl *Augustin Paul*, secretarul consulatului român din capitală.

— **Donațiune.** Pentru biblioteca școlară din *Dumbrău* au mai intrat donațiuni în bani și cărți dela următoarele Doamne și Domni: *George Reznovan* măiestru văpsitor *Dr. Eugen Mețian* protofisoal comitatenz, *Moise Ciuta* privatier. *Dr. Voicu Nițescu* avocat, *Protopop Moise Brumboiu*. *Candit Muslea* învățător—diacon, *Diriginte Gheorghe Chelariu*, *Doamna prof. Tincuța Bogdan*. *Dr. Horia Petra-Petrescu*, secret. lit. al S. T. R. — Primească marinimoșii donatori sincerile mulțămiri dela consătenii mei *Dumbrăeni* și dela subscrișul. *Indeosebi* prea stimata și gen-

tila Doamna Bogdan prin opurile de diferit conținut instructiv, a deșteptat interesul de cetit la mic și mare, bărbați și femei la toți cari știu ceti. **Vasile Popa** major în retragere, Brașov Strada Castelului 44.

— **Clericii pentru Fondul Aurel Vlaicu.** Clericul Emil Gan, a administrat la fondul A. Vlaicu pentru ajutorarea tinerilor meseriași, cu scop de a și înmulți cunoștințele în străinătate cor. 10'64, dăruite precum urmează: M. Secășanu, Gr. Biji, I. Popu, M. Tarcea, I. Malos, A. Baci, O. Cupșa, S. Țeposu, I. Stăneasă, P. Colhon, N. Dragomir, A. Băcilă clerici cursul III; I. Clopoțel, Fenechi, A. Babă, V. Lădăriu I. Dragoș, D. Antal, clerici cursul I. fiecare câte 20 bani; Petru Sabău, abs. de teol., custodele „Asociațiunii”, Emil Sorea cler. curs. III. câte 1 cor.; Victor Ciapă, P. Nicola cl. curs. I, G. Suci, I. Stinea, A. Brotea cl. curs III. câte 40 bani; V. Bărluț, cl. curs. I. 30 bani; I. Trucea, A. Runcan, A. Pascu cl. curs. III, câte 50 bani; A. Ștefan cleric curs III, 48 bani; I. Pleșa cl. curs. III. 26 bani; Z. Stanciu, C. Georgea, I. Radu, Tr. Sava și I. Lupu, cl. curs. I. câte 10 bani. La același fond au mai dăruit: I. Bercau, cu prilejul hirotiesirii sale întru protopresbiter (Cohalm), cor. 2.50 și Nicolae Gavrea paroh (Bendorf), cor. 1 Starea fondului cor. 105.34. Pentru prinos aduce calde mulțumite, în numele „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu”: Vic. Tordășianu prezident.

— **La așezământul umanitar,** numit „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu” s'au înscris următorii membri noi: Ioan Radu măcelar și soția sa Maria, Ioan Petrașcu și soția sa Elisaveta, Elena Dumitru, Friederike Schneider și Adolf Zadtner toți din Sibiiu, Toma Podea cu soția sa Ana din Săcădate; Ana Ion Vlad din Jina, George Stăneasă, învățător penz. și soția sa Maria n. Moldovan din Gușteriță. Ajutoare statutare s'au dat după reposații membri Iosif Neugebauer, locot. în retragere, Dobra Băra din Rășinari; Lina Florița și Nicolae Ucenic, econ. Cu acestea numărul cazurilor de moarte a ajuns la su-

ma de 221. Pe când se pune în vedere că la Reuniune se primesc ori când membri cu taxa de înscriere de 2 cor. și cu câte 60 bani după cazul de moarte, totodată se atrage luarea aminte asupra întreprinderii de înmormântări (pompe funebre) a Reuniunii.

— **Învățătorii din România vor face cultură de zarzavaturi.** Lipsa zarzavaturilor în România a dus cu sine scumpirea ne mai pomenită a acestora. Pentru că pe viitor o asemenea lipsă să nu mai fie simțită, un grup de învățători a cerut d-lui C. Arion, ministrului agriculturii și domeniilor să le acorde terenuri din moșiile statului pe cari să facă culturi cu zarzavaturi. Dl. Arion a încuviințat cererea justă a învățătorilor și le-a dat terenurile necesare. Prin acordarea de terenuri pentru facerea culturii de zarzavaturi, sătenii vor putea realiza un bun câștig și în același timp ar exclude pe grădinarii bulgari, cari în fiecare toamnă, după ce au vândut legumele, duc cu ei în Bulgaria o foarte însemnată sumă de bani. Învățătorii noștri ar putea lua exemplul dela frați și tovarășii lor de muncă de peste munți.

Vârsta frumoasă a ajuns femeia italiană Coppa Tarantini Candida, văduvă fără copii, născută în 1798 în Santa Teresa di Gallura și domiciliată în Siniscola. Bătrâna aceasta anul acesta a împlinit 115 ani și regele Victorio Emanuele e demandat ca de aici înainte anual să primească subvenție dela stat.

— **O oarbă de 50 de ani, — vindecată.** În america înainte de asta cu vreo 50 ani unei femei cu numele Welch în anii cei mai frumoși ai vieții i-se puse pe ochi o „albeață” și din ceasul acela biata femeie nu mai văzu. Era de 17 ani când pierdu vederea. La 22 ani însă un tânăr care și așa oarbă cum era, tot o avea dragă, o ia de nevastă, căci era o frumusețe nu alta. Din căsătoria aceasta născuse 8 copii pe cari cari însă. durere, ea nu-i cunoștea numai pipăindu-i. Copii cresc mari, unii se chiar însuraseră aveau acuma și nepoți. Unul dintre nepoți, care ajunsese la un oficiu mai bun, auzise că în Chicago a sosit un me-

dic de ochi vestit, care vindecase pe mulți, duce și pe bunicăsa la el, și spre cea mai mare mirare a întregii lumi, dar mai ales a sărmanei femei, după o orbire de 50 ani, iat-o, că vede.

— **Animal prețios.** În Buenas Aires (America) la expoziția anuală a societății „Societad Rural”, taurul „Americus” a fost vândut cu 80,000 pesosi (176,000 cor). E cel mai mare preț, care s'a dat până acum pentru un taur. Faimosul taur „Duke of Connaught” în Englitera a costat numai 112,500 cor. Stăpânul taurului „Americus” a fost italianul Bartolomeiu Ginocchio, care are o mare cabanos (turmă) de vite.

Serate de ale meseriașilor noștri.

La ședința literară trecută din 31 Oct. „Reuniunea sodalilor români, din Sibiiu a avut concursul prețios din partea dșoarei Ec. Pitiș, cunoscuta scriitoare, și din partea diui V. Stoica, profesor la școala civilă de fete a „Asociațiunei”.

După cetirea protocoalelor administrative, dl. Tordășianu, în cuvântul dsale de deschidere, tractează mai multe chestii de deosebită însemnatate pentru meseriașul român. Intre altele scoate la iveală, că mulți dintre meseriașii români, umblând prin țări străine, perfecționându-se în bransa lor și prin aceasta venind în contact cu diferiți oameni au ocazia de a învăța multe și astfel întorcându-se din nou în mijlocul nostru contribuie în mare măsură la întărirea clasei noastre de mijloc. Un astfel de tinăr sârguincios e și dl. V. Popovici, care după ce a petrecut ani îndelungați prin țări străine, lucrând prin diferite ateliere, s'a reintors din nou în mijlocul nostru deschizându-și atelier propriu de mecanică și lăcătușerie de artă în Sibiiu str. Anna Nr. 11. Dl. Tordășianu laudă nizuințele de progres ale dlui Popovici și îl aduce de model multora din noua generație. Totodată arată publicului un aeroplan în miniatură, lucrat de tinărul mecanic A. Iacob și descriind amănunțit părțile aparatului, — după explicațiile inventatorului, — îl recomandă atenției acelor cari i-au dat ocazie și în veci

VITEJII NOȘTRI.

— Nuvelă din războiu. —

De I. Manișu-Popa, inv.
(Urmare). (6)

Când mergeam după răniți, mergea și ea, și să apropia până în bătaia puștilor. Părea că înadins căuta moartea, ba câte o dată lua pușca dela câte un mort, să repezea între soldații din foc — trăgea la pușcături și-i îmbărbăta pe toți și după-ce vedea c'a căzut vr'un dușman, își făcea semnul crucii și să întorcea la locul ei. (Tatăl său era vestit ca vânător. Pe ea încă de mică a învățat-o a pușca.)

Doctorii și ofițerii o făceau totdeauna atentă, că prea să espune. Ea însă le spunea: am venit a ajuta, patria și neamul meu și nu mă dau îndărăt dela nimic. Am venit să vă fiu de ajutor și să răzbun pe scumpul meu Niță, sergentul. Crucea lui

dela gâtul meu me-o fi apărătoare și crez că e el lângă mine.... Nici unul n'a mai zis nimic....

Părea în adevăr că și cerul era cu ea căci totdeauna să întorcea întregă, plină de inimă și mulțămire. De când a venit în lagăr să mai înstrăinase....

Odată într'o luptă mai mare, colonelul fu rănit și sta acățat în șaua calului — căzut înapoi. — Calul alerga în toate părțile peste răniți. Viorica cum îl vede — ca vântul fuge, aleargă, și ca cu cleștele prinde calul cu o mână de frâu, îl conduce până la ambulanță, — ținând cu cealaltă mână pe colonel să nu cadă. — Acolo îl ia jos — singură — și'l duce înlăuntru. Toți acum vedeau că intradevăr e o mare vitejie și îndrăzneală în ea. Regele însuși o decoră cu mâna lui, tot cu aceeaș cruce cu care decorase pe Niță, căci și regele știa acum totul, totodată regele care era la ambulanță a dat poruncă că ea să îngrijească de colonel, care iar prin îndrăzneala lui prea mare fusese rănit. Colonelul când deschise ochii, din amorțeala ce fusese — ș'o văzuse lângă el, o rugă să se aplece,

că vrea să-i spună ceva. El însă nu-i spusese nimic, ci o sărută pe frunte, ca pe copilul său....

*

Într'o zi auzind Viorica povestindu-să că, mai în fiecare noapte o patrulă dușmană să apropie de trupele lor, prin partea de cătră ambulanță, și fiind vorba ca să se prindă, ceru voe ca să meargă și ea pentru răniți. După multe rugăminti o și lăsară. Ea îmbracă o manta militară și luă o pușcă — și plecă cu cei însăranați — în întunerec — înaintând încet. La un punct oarecare, să opriră așteptând pe dușman. Trecuse vreo câteva ceasuri, fără să se audă ceva. Cu toți așteptau cu urechea pe pământ; din depărtare părea că să aude un tropot — apoi nu se mai auzi nimic. — un semn secret din partea conducătorului. O liniște de moarte. Numai zănzănitul și pișcatul țânțarilor să auzea și simțea; fără mișcări.

La toți li să băteau inimile, dar mai tare Viorichi, care așteptă să-și răzbune pe răpunătorii lui Niță. Dorea să-i vadă căzând ca frunza — pe dușmanii neamului. Stând așa pitiți, cu ochi țântă înainte; de odată

neuitatului Vlaicu să se valideze. — Drept un lucru, care cred, că interesează pe toți — zice dl Tordășianu, — este faptul, că aproape nu este zi în care să nu fim căutați de doi trei băieți de pe sate, doritori a îmbrățișa meseriile. Un cuvânt de laudă și recunoștință în această privință merită pădurarul Teodor German din Poșaga de sus (Munți apuseni), din a cărui comună se găsesse azi în Sibiu 12 ucenici români, plasați pe diferite meserii. Pădurarul German acum stăruie, ca din comuna sa să fie și copile așezate la diferite meserii (croitorit etc). potrivit lor. Vorbește apoi despre stipendista reuniunii, dsoara Eug. Roman, care de prezent se află în Viena, unde face practică într'un atelier mare de mode. Scoate la iveală tendințele reuniunii de a-și forma o orchestră proprie, pentru care scop s'au cumpărat instrumente necesare, iar ca instructor a angajat pe tinărul pedagog, dl M. Negrea, elev al conservatorului de muzică din Viena. Aduce ca exemplu fapta nobilă a dlui Ioan Radu, măcelar, care sa înscris între membrii pe viață ai reuniunii cu taxa de 50 cor. Mai amintește unele fapte întâmplare în sinul reuniunii, iar în urmă declară ședința literară deschisă.

Corul seminarial sub conducerea harnicului dirigent Socol a executat mai multe bucăți cu rară precizie. Au declamat unele bucăți umoristice d-ni A. Popovici și A. Ștefan. Dl M. Corfariu cu dsoara Ciontea au executat diferite bucăți, primul cu violina și dsoara Ciontea cu citara. El. Măgean a vorbit despre istoricul reuniunii, în legătură cu dezvoltarea clasei noastre de mijloc, dl Stanciu a cântat unele române fiind acompaniat la pian de fetița dsale. Dar ce-a ridicat mai mult nivelul acestei ședințe au fost duioasele poezii citite cu atâta gingășie de însăși autoarea lor, de dsoara Ec. Pitiș. Am ascultat câteva clipe frumoasa limbă românească în toată curățenia ei. Totodată și înduioșătoarea conferință a dlui prof. V. Stoica, despre apostolul limbii românești, care a fost G. Lazar. Dl Stoica a stors lacrimi din ochii mulțimii, prin descrierile ce le-a făcut despre viața sbuciumată și plină de năcazuri a marelui

să pomeniră cu vre-o 20—40 dușmani în față ca eșii din pământ. Ei, își lăsară caii la adăpost și porniră pe jos, târândușă pe brânci, de aceea nu fură auziți de ai noștri. Când îi zăriră ai noștri ca fulgerul îi lovi, de dinainte și din coaste. Viorica luă la ochi pe un locotenent care să prăbuși rănit de moarte, apoi să repezi, la el îl înhăță de spate, și fără a băga de seamă de gloanțele ce-i șuerau pe la urechi, porni cu el înapoi. Abia făcu câțiva pași, simți o arsură și căzu ținând cu mâna dreaptă strâns pe oțiter. Un glonț dușman îi sdrobi spata dreaptă și eși prin pieptul de sus.

A doua zi, să pomeni lângă colonel, legată simțind nește arsuri grozave prin trupul întreg. Doctori cu mare greutate putură să-i estragă glonțul. Ea slăbise. Era ca un chip de ceară. Suferea grozav, nici odată nu se plângea. Știa, că ce a făcut, a făcut pentru țară, pentru iubirea ei și pentru Niță. —

Colonelul, care era aproape vindecat în tot ceasul era lângă ea. Dar înzădar, că nu-i putea ajuta nimica. Dacă o întreba de ce are lipsă, răspundea: „de nimic, îmi pare rău, că nu mai pot ajuta celor răniți“...

luminător al poporului nostru. Atât dsoarei Pitiș cât și dlui prof. Stoica li-s'au făcut adevărate ovații de admirație.

La sfârșitul ședinței se sortează mai multe broșuri între publicul asistent. La ședința viitoare care se va ține la Joi în 27 crt. va vorbi dl Dr. Sabin Oprean, profesor la școala civilă de fete a „Asociațiunii“.

Gruia.

ECONOMIE.

Întrebuințare alimentelor fierte.

E bine să dăm din când în când animalelor o hrană compusă din lucruri fierte.

Mai ales pentru speța bovină e chiar folositor. Maicu seamă când este vorba de a îngrășa boi sau porcii, hrana cu lucruri fierte le ajută să se îngrășe mai repede. Măncarea fiartă și băutura caldă, ajută pe vacă să dea până la 15 litri de lapte pe zi.

La cai, mâncarea fiartă îi înmoaie, îi face să asude lesne, să meargă încet. Această hrană se potrivește mai mult cailor cu dinți stricați.

Dar, chiar pentru boi și vaci, afară de cazul când se păstrează, pentru îngrășat, e mai bine să le dăm hrana astfel: Fânul și paiele se dau întregi și nefierți; rădăcinile, foile, verdețurile mai groase se fierb bine, sau se toarnă pe deasupra lor apă fiartă și se adaugă puține tărâte, sau orice alte făinoase, făcându-se ca un fel de păsăsat gros, pe care vitele îl mănâncă cu mare poftă. Mai înainte de a le fierbe, se pune și puțină sare. Măncarea se dă caldă.

Apa și îngrășatul animalelor. Cu cât animalele puse la îngrășat vor bea mai multă apă, cu atât se vor îngrășa mai mult și mai repede. Unui bou de 800—900 kilograme i se poate da ca hrană pentru îngrășat; 6 kgr. de fân; 15 kgr. de cartofi, 10 kgr. de grâu

Zilele treceau și cu ele și Viorica tot mai tare...

Odată chemă pe colonel și îi spuse: „aș dori să mor în satul meu — să fiu îngropată lângă Niță al meu, să-i pot să-i spun tot ce am văzut și să-i spun și de Dvoastră“.

A doua zi Viorica, porni cu un medic și o soră de caritate, acasă. Medicul primise ordin dela colonel, ca să stea lângă ea până să va însănătoșă, iar dacă ar muri să-i telegrafeze. Ajungând acasă, părinții nu mai putu de bucurie, dar totuși vă puteți închipui durerea și grija lor. Părinții lui Niță, o strângeau în brațe și o sărutau ca pe fiul lor...

„Viorica, nu să mai poate vindeca — ori și ce nădejde e perdată“, — așa era trimisă de medic telegrama către colonel după zece zile.

Intr'adevăr, că cu toată grija medicului, Viorica să stinse cum se stinge o luminare de ceară — lăsând cu „limbă de moarte“, — să fie îngropată lângă Niță.

Jale mare în cele două familii. Clopotele bisericilor iar plângeau.

fiert și un kgr. de turte pe zi. Cantitatea de apă ce trebuie să i se dedea de băut este de 26—28 litri pe zi. Când vitele de îngrășat beau această cantitate de apă, îngrășatul se face repede și este și mai economic.

„Comoara Satelor“.

Sfaturi practice

Despre degerături.

(Cu numeroase sfaturi casnice contra acestei bofi).

Această boală, care face pe atâta lume să sufere, nu e pricinuită numai de frig ci mai mult de trecerea repede dela frig la cald sau dela cald la frig și se arată în acele regiuni cari au fost expuse acestei schimbări atmosferice. Oamenii limfatici, sau cei predispuși la această boală ar face bine să evite pe cât pot, de ași expune mâinile și picioarele lor la o căldură prea tare dacă vin de afară.

Tratamentul: — cum ne putem feri de această boală?

1. Ca mijloace de pază ne putem servi de băi zilnice cu o fiertură caldă de foi de nuc, (30 de grame de foi de nuc la un litru de apă) urmate apoi cu fricțiuni ușoare, făcute cu o flamelă muiată într'un amestec de alcool camforat, apă de colonia, și zeamă de lămâie, sau cu: glicerina 30 grame, rom 20 grame, esență de terebentină 20 grame.

2. Înainte de culcare, pe seară să faceți o baie de mâni sau de picioare (unde aveți degerăturile) cu apă fierbinte, așa pe cât puteți suporta. În apa din baie topiți piatră acra (4 linguri). Baia să ție 20 minute, adăogând din timp în timp puțină apă fierbinte, ca apa să nu să răcească.

3. Să se ungă părțile sensibile cu alcool camforat. — Sau: Cu un tampon mic de vată muiată în esență de eucalipt, ungeți pielea sensibilă, — Spălați cu o soluție de borax topit în apă. (20%) sau cu o fiertură de foi de nuc. Pudrați locul bolnav cu următorul amestec:

Amidon 45 grame

La înmormântarea ei veni și colonelul — însoțit de mai mulți soldați îmbrăcați în haină de paradă. El ținu o vorbire frumoasă. Sicriul ei petrecut de aceeași mulțime ca și al lui Niță, a fost așezat lângă el, al scumpului său, ca acolo în tăcere, să-și poată spune ce au de spus.

Părinții lui Niță și ai Viorichi, închiseră în câte o ramă frumoasă decorațiile lor. Dimineața când să sculau și seara când se culcau, să întorceau cu fața către decorațiile fiilor lor ziceau rugăciunile ce le știa, le sărutau și oftând greu ziceau: copiii noștri!

Colonelul — om bun de inimă — a ridicat un monument pe mormântul lor, pe care a scris: „Aici odihnesc vitejii mei și ai neamului nostru, sergentul Niță și sora Viorica“. Monumentul acela să vedea din drum; iar dacă cineva întreba al cui e, cine e îngropat acolo...? Cei din sat spuneau mândrii... Ce, nu știi? „Acolo e îngropat sergentul Niță și Viorica. Vitejii noștri!“

Comăna de jos, vara anului 1913.

(F i n e).

Salicilat de bismut. . . 5 grame
Sau întrebuițat glicerină iodată (o parte iod în 2 părți glicerină); ungeți cu acest amestec în toate serile partea bolnavă.

4. Vă mai puteți feri de degerături la mâini, frecându-le în toate serile cu zeamă de lămâie sau ungeți-vă cu untură de pește.

5. Iată aci rețeta unui săpun minunat contra degerăturilor:

Topiți 15 grame de sare marină în 15 gr. de apă, adăogați 120 grame amoniac. Turnați în acest amestec 50 grame de unt de lemn și amestecați bine. Obțineți un săpun lichid care se întrebuițează ca săpunul obicinuit.

Tratamentul vindecător: (Când degerăturile nu sunt cu răni). Sunt o mulțime de mijloace. Noi vom arăta aci pe cele mai simple și cu mai bun efect.

1. În toate serile și de mai multe ori în timpul zilei, puneți pe părțile atinse, comprese muiate în alcool camforat. Sau; țineți partea atinsă în soluție rece de fertură de salvie preparată cu vin, apoi ungeți cu o unsoare: slănină, ori vaselină boricată, ori glicerină.

2. Spălați multă vreme picioarele sau mâinile cu apă caldă în care puneți puțină făină de muștar, sau spălați cu apă caldă în care ați pus foi de dafin. — Apoi fricționați cu; Balsam Fioravanti 50 grame, acid clorhidric 4 grame.

3. Muiăți în apă rece făină de muștar până ce ați obținut o pastă groasă. Puneți această pastă între două pânzi subțiri și ca taplas:na se lasă pe locul bolnav, să stea un sfert de ceas. Se spală apoi cu apă caldă, amestecată cu alcool și în urmă se unge cu o pomadă preparată din:

Tanin 2 gr.
Amidon 15 gr.
Glicerină 100 gr.

4. Apa oxigenată (3 volume). Să se facă baia părților bolnave timp de o jumătate oră în această apă oxigenată.

5. Să se unge părțile bolnave cu zeamă de ceapă amestecată cu untură de găină.

(Va urma.)

LEON TOLSTOL.

Cadavrul viu.

— Dramă în douăsprăzece tablouri. —

Traducerea de: Valeriu Crișianu.

(Urmare)

Prințul: Dar lucrul?

Fedja: Am cercat să lucr. Dar nu'mi place, n'aflu nici o plăcere. Dar de ce mai vorbesc despre mine, — vă mulțumesc...

Prințul: Așa-dară ce să le spun?

Fedja: Spunele, că eu voi face, ceea-ce ele vreau. Așa e, că vreau să se cunune, că vreau ca ori-ce piedecă, ce le-ar sta în cale să o delătore.

Prințul: Da.

Fedja: Eu îmi fac datorința. Spunele te rog, că eu ceea-ce pot voi face.

Prințul: Când?

Fedja: Pe când să zic?... Spunele, că patrusprăzece zile sunt deajuns?

Prințul (să ridică de pe scaun): Așa-dară asta s'o spun?

Fedja: Da, în decurs de patrusprăzece zile voi isprăvi totul. Prințule, la revedere... Iți mulțumesc frumos... (Prințul ese. Fedja câțva timp șade pe scaun tăcând

mai apoi surzând zice). E un lucru splendid, da splendid! Trăbue să-l facă!

Cortina.

Tabloul al șeptelea.

SCENA I.

(Un apartament separat într'un birt. Chelnerul îl conduce pe Fedja)

Chelnerul: Pofțiți aici. Nu vă conturbă nime. Indată aduc hârtie.

Ivan Petrowici Alexandrew (întră): Protassow, pot să viu înluntru?

Fedja: (serios) Te rog, vin-o, am ceva de lucru... dar pentru aceea totu-și vin-o.

Ivan Petrowici: Desigur acum le răspunzi, le răspunzi la condițiile, ce le-au pus. Dacă vrei eu îți dictez, nu te teme, nu voi lăsa nimic afară. Intotdeauna îmi voi spune părerea, și voi tracta lucrurile cu toată deciziunea, ce mi-o impun.

Fedja (cătră chelner): O sticlă de șampanie! (Chelnerul ese. Fedja scoate din buzunar un revolver și-l pune pe masă). Așteaptă puțin.

Ivan Petrowici: Dar ce vrei să faci? Doar vrei să te impuști? N'ar fi o prostie?! Te înțeleg. Ei vreau să te înfrice, vreau să te discreteze, dar tu le areți lor, cine ești! Pe tine te omoară glonțul dar pe ei marinimozitatea ta: O, te înțeleg, de alt cum eu te înțeleg, doar, ști și tu, că sunt un geniu.

Fedja: Știu. Numai cât...

SCENA II.

(Chelnerul să întoarce cu o sticlă de șampanie, cu negreală și hârtie).

Fedja (Ștergând revolverul cu servetul): Destupă sticla... mai întâi să bem! (Beau. Fedja după aceea începe să scrie). Așteaptă puțin.

Ivan Petrowici: În drumul tău... crede-mă, eu stau deasupra tuturor afacerilor. Eu nu te rețin. Eu am trecut hotarale vieții și a morții. Eu sunt mort în viață și trăesc în moarte. Și eu... eu mă sinucid ca toată lumea să știe, pe cine a pierdut. Eu nu mă voi îndoi, nici nu mă voi cugeta mult, — îl iau în mână... (i-a în mână revolverul)... o bubuitură... și totul s'a sfârșit! Dar încă n'a sosit timpul. (Îl pune iară-și pe masă). eu nu voi scrie nimic, las'să cugete ce va vrea! Ah! voi...

Fedja: (scrie) nu mai vorbi atâtea fleacuri.

Ivan Petrowici: E o ceată deamă de compătinit... Să vără în toate locurile, să zbat într'una! Și nu înțeleg nimica... Chiar nimica... (Fedja îl privește lung, ca să tacă). Pardon, eu nu vorbesc cătră tine numai îmi spun părerile. Dealcum ce-i lipsește omenimei? Numai aceea, că jeniul ei nu-l știe apreția. Oamenii mari intotdeauna au fost restigniți, exilați, închiși... Eu nu vreau să fiu păpușe în mâinile voastre. Vă voi descoperi prostia și șubreditatea voastră. Aveți grije, voi lingușitorilor!

(Fedja a terminat cu scrisul, bea paharul și cetește înc'odată ce-a mai scris): Te rog, du-te!

Ivan Petrowici: Să mă duc, aceea o zici? Atunci adio! Nu vreau să te rețiu. Și eu tot așa voi face numai cât încă n'a sosit timpul. Dar aceea trebue să ție-o mai spun...

Fedja: Da, iubite, mi-o vei spune, dar mai târziu. Acum numai de aceea vreau să te rog, dă banii aceștia (îi dă banii) gaze

dei mele și întreabă-o că nu mi-a venit vre-o epistolă, sau alt-ceva. Vei fi atât de bun?

Ivan Petrowici: Da. Așa-dară mă aștepți până mă întorc? Fiindcă ași vrea să-ți spun ceva, un lucru foarte interesant. Ceva ce nime nu știe din lumea asta, dar nici din cealalta, și nime nu țiar putea spune, până când n'ași veni eu acolo... Nu-mi mai dă nimic îndărăt din banii aceștia?

Fedja: Nu știu cât îți va mai da.

(Ivan Petrowici ese).

(Va urma.)

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

Bursa. A apărut nrul 590 anul XII din escelenta revistă săptămânală economică financiară comercială și industrială *Bursa*. cu următorul sumar: — Comerțul de produse metalurgice și mași în România. — Știri industriale. — Societăți de navigațiune românești. — Fabricile de zahăr și lipsa de transport. — Importul de mărfuri cu scutire de taxe vamale — Soc. pe acțiuni, bilanțuri sporiri și reduceri de capital — Bănci și diferrite soc. pe acțiuni — Comunicări și dări de seamă. — Afaceri de petrol. — Informațiuni. — Bilanț: The standard Oil Refinery Of Romania, Ltd. — Orion. — Acte de notariat. — Redacția și Administrația: Bul. Elisabeta Nr 8 etajul I București. Abonamentul în țară 30 lei, în străinătate 40 cor. Revista e tipărită columnatim românește și franțuzește. O recomandăm cu căldură cetitorilor noștri, fiindcă e cea mai bună revistă comercială, ce o avem noi Români.

Editor-proprietar și redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Nr. 1604/913 not.

Publicațiune.

Comuna Bethlen esarândează pe timp de 3 ani începând din 1 Ianuarie 1914 casa sa de cârciumă provăzută cu licență și constatătoare din 2 odăi de cârciumă, 1 odaie de prăvălie, 2 odăi de locuit, 1 bucătărie, 2 pivnițe, 1 magazin de bucate dimpreună cu edificiile economice aparținătoare și grădina de legumi în estensiune de de 1 jug. cat. prin licitațiune publică, ce se va ținea în 14 Decembrie 1913 la 1 oară p. m. în cancelaria comunală.

Prețul de strigare 1000 coroane, vadium 10 %.

Condițiunile mai amănunțite se pot vedea în cancelaria comunală.

Bethlen, în 17 Novembre 1913.

Primăria comunală.

Industria ciasornică e la culme!

În special oroloage late din aur duble, pentru cavaleri e foarte elegant. Renumite în toată lumea orologege cu marca premiata "Splendit" numai cu K. 400.

Acesta are mehanism electric Anker ce merge regulat 36 ore, se trage în mod electric și este din aur veritabil de 18 carate. Garanție de 4 ani pentru mers regulat. 1 bucată K 400, 2 buc. K. 90.

La fiecare orologiu se dă și un lanț aurit gratuit. Acelaș orologiu pentru Dame foarte elegant cu K. 580. Mai oferez orologiu de Anker-Remont din argint "Gloria", cu capac dublu și frumos gravat, cu mers precis numai cu K. 60. — Risic e eschis. — Schimbarea e permisă, eventual se dau banii înapoi. — Trimiterea cu ramburs —

Ignatz Cypres, Krakau, Szewska 13/d
— Preț-curent ilustrat se trimite gratis. —

Minunea industrieii!

Marele faliment din New-York și Londra, nu a crutat nici părțile Europene, pentru aceea o mare fabrică de argint, a fost silită ca toate obiectele pregătite să le puie în vânzare, pentru rebonificarea de spese a lucrătorilor. — Eu sunt plenipotențiat și încredințat de a împlini vânzarea totală a obiectelor, de aceea **numai pentru Cor. 15-50** trimit următoarele obiecte:

- 3 buc. cuțite de masă de cele mai fine verit. engl.
- 6 „ furculițe de argint american patentat
- 6 „ lingure „ „ „
- 12 „ lingurițe de cafea de argint american
- 1 „ lingură de supă „ „
- 1 „ „ lapte „ „
- 6 „ tave (talțe) Victoria engl. de argint amer.
- 2 „ feșnice de masă de argint american
- 1 „ strecurătoare de ceai „ „
- 1 „ prăsător de zahar fin „ „

42 buc. la oaltă numai cu **K 15-50**.

Aceste 42 articole înainte au fost cu K, 80, și acum să pot căpăta cu un preț minimal numai cu K. 15-50. Argintăria americană patentată e un metal alb argintiu, atât din launtru cât și din afară își ține culoarea, pentru care garantez 25 de ani.

Pentru adevărea acestui anunț, ca

nu e înșelăciune,

mă oblig tuturor, că dacă obiectele nu le convin banii le retrimis. — Nimeni să nu întârzie a se folosi de aceasta rară și plăcută ocazie, ca garnitura splendidă să nu o comande, e tare potrivită pentru cadouri ocazionale și de nuntă, în toate casele economice mai bune sunt foarte îndemnatice.

Să capătă **Hirschberg A.**

la singurul **casă concesiionată cu export de argintăria americană**

Bécs, II., Rembrandtstrasse 19. Telefon 14597.

Expedarea în provincie sa face cu ramburs, ori trimiterea sumei înainte.

A se observa la o parte marca »Patent americ.«.

Prav de curățit pentru ele 20 de fill.

Estras din scrisori de recunoștință:

Exelența sa baroneasa **Edelshelm** serie: din sortul dtele recomandate așa călduros fi ban și trimitem 2 sorturi. **Tisza Hona** născ. **Dégenfeld**, contesa **Schomburg**.

Cu sorturile dtele suntem tare mulțumite, trimitem încă un sortiment. **Patroana instit. A. Maria**. Budapnsta IX. Sorok-sári-utca 36 nr.

Sorturile trimise cu obiecte le-am primit, suntem tare mulțumit cu ele, Vă rog a ne trimite încă un sortiment. Cluj
Baronul **Bánffy**.

♀ FEMEILOR. ♂

În cazuri de morhuri lunare încetate sau întârziate, trimiteți după picăturile de prima putere ale lui **Schweitzer**, cari vindecă sigur, fără primejdie și fără să producă suferințe. Săciela costă 4-50 mărci sau K. 5-20. Dacă cineva dorește picături mai tari, acelea costă 6-50 mărci. Picăturile sunt libere de vamă, se trimet imediat. — Indrumări se dau în ungurește. — Adresațivă la

Greenfere Laboratorium 50, L. Schwitzer.
Berlin, w, Marburgstrasse 2/A.

La tipografia noastră se află de vânzare următoarea:

Cultivarea viei și manuarea vinului și morburile și vindecarea lor, de **Daniil D. Graur**, învățator și propr. de vii, absl. de cursul de vierit din Bihardioszeg și cursul de pivnițarit din Budafok. Carte aprob. și revăzută de ministrul reg. ung. de agricultură. Prețul 2 cor. + porto.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă populară în 4 acte de **Augustin Szilagyi**, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Țiganul la peșit, comedie populară într'un act în versuri hazlie de **Emanoil Corfariu** cantor. Prețul 16 fill.

Țiganul la popit, piesă teatrală în trei acte în versuri și hazlie, de **Em. Corfariu** cantor. Prețul 50 fileri. Cine voinște să rădă și când este supărat, să cumpere aceste 2 broșuri. Banii să primesc și în mărci postale, plus 5 fill. porto postal.

Cântece din vremea veche, culese de **Gh. Tulbure**
Editura tipografiei C. Popp, Făgăraș. Prețul 40 fill.

AVIZ. Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, precum și mușterilor mei, că **am deschis din nou în piața lemnelor**, (casele lui I. Peia) din nou edificate

măcelaria lui STEINER,

unde se vâa vinde toffelul de carne cu prețurile cele mai ieftine.
Rog On. public de o cercetare număroase, cu stimă **Steiner S.**
măcelariu.

Birou de informații și agentură.

Cunoscând multe lipsuri ate publicului român dela orașe și din provincie **am deschis în Budapesta, II. Margit körut Nr. 11. un**

Birou de informații și Agentură românească

unde dau ori-ce informații în ori-ce cauză, ce să ține de Budapesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute cătră ori-care ministru, la Curie, ori la alte oficii. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi, exoperez rezolvarea pașapoartelor înaintate la ministru în cel mai scurt timp posibil etc.

Prin mine se pot cowanda pe credit în rate plătibile în 5-6 ani cu prețuri ieftine, ori ce sistem de **motoare cu benzină ori cu uleiul brut sau cu gaz**. Toffelul de mașini de trierat, de îmblătit, **pluguri**, toffelul de **mori** cu petri fine și cu motoare trainice. Toffelul de **automobile pompe și ferestreie**, precum și alte rezvizite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici de primul rang și din mâna primă, — și nu dela agenturi jidovești. — Zilnic primesc plângeri dela țărani zomânt, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte și veșele a căror conținut nu l'au cunoscut. — Ținta mea este, ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile străinilor și să-l scap de procese. — Il sfătuesc pe ficare român, care dorește a cumpăra ceva mașinării să-mi scrie deadreptul mie ca să merg la dînșii, sau să veniți la mine, ca să mergem la dînșii să ne înțelegem. Iară de agenții jidovi să se ferească ca de foc și să-i scoată afară din casele lor.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20, 25 și 30 ani cu procentele mici și mijloceșe vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari pentru exploatare. — **Cumpăr:** grâu, secăra, cucuruz, ovăs și vite cornute boi vaci, oi și porci. — Toffelul de **poame și uscate, legume** ș. a

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu competența a se plăti o taxă după învoială.

L. OLARIU, BUDAPEST (în Buda lângă Margithid).

In atențiunea publicului!

➡ Strămutare de local. ⬅

Subsemnatul aduc la cunoștința m. Onor. public și clientelei mele, că **m'am mutat** lângă locuința dlui dr. Titu Perția medic, cu

Institutul Tipografie,

cu redacția și administr. foaiei „Olteanul“,

➡ în strada **Csáky** sub nr. 3. ⬅

unde să primesc toffelul de afaceri pentru administrarea foaiei și toffelul de comande de lucrări tipografice de ori și ce natură.

Rog On. public de a mă onora cu prețuitele comande și în ocalul nou, și a-mi da binevoitorul sprijin, sunt

cu distinsă stimă

CONSTANTIN POPP.

Anunțuri și Reclame

se primesc cu prețuri ieftine la administrația foaiei „Olteanul“ în **Făgăraș, ulița Csáky Nr. 3.**, precum și ori și ce tipărituri cu prețurile cele mai ieftine.

La tipografie se află gata tipărituri officioase pentru ambele confesiuni și de școală. **Protocoloale pentru bănci de cassă și altele.**

Zarafia Dumitru Pop (Dejenariu) compatriotului nostru oltean a d-lui

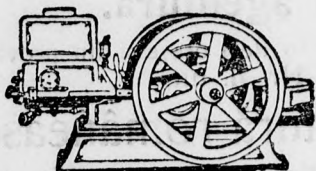
din Brașov, strada Hirschler (teatru)

o recomandăm tuturor acelora cari *merg sau să reântocr din România.*

E fapt în general cunoscut, că pentru purtarea mașinelor de SFĂRMAT CUCURUZ, de TĂIAT NAPII, a MORILOR, a CAMERELOR DE NUTREȚ, numai Motorul cu benzină mână

WATERLOO

original american s'a dovedit de cel mai esecent.

Se poate afla numai la

DENES B.

societate comandită,
Budapest, V., Lipót-körút 15.
Preț curent gratis și franco.

„Olteanul“, foaia săptămânală socială, culturală și economică să afle de vânzare la tutungeria Gh. A. Dușescu, București, Calea Victoriei 113. vis-à-vis de pi'oa Amsel).

Se află de vânzare la tip. C. Popp, Statutul pentru folosirea și manipulara padurilor. Prețul 5 cor.

Avis fraților români!

Am onoare a-mi recomanda tuturor acelor cari vin la Brașov, sau voesc a trece în Regatul român se nu uite a cerceta

Restaurantul românesc Nr. 5, al D-lui STEFAN SUCIU,

care vă oferă mâncări gustoase, beuturi bune și curate, pe lângă prețuri modeste și serviciu prompt, precum și odăi pentru călători.

Nenumăratele boale provin din

STOMACUL STRICAT

Totdeauna trebuie să ne străduim, ca pofta de mâncare și mistuirea să fie în armonie bună.

Balsamul universal a lui GYARMATI e un mijloc casnic de o înflăcătoare admirabilă, are un gust plăcut și folosindu-se cu o linguriță de cafea la curățirea stomacului și a intestinelor, are un efect nestrucăcios.

Balsamul universal alui Gyarmati e esecent pentru aștirea poftei de mâncare, contra mirosului de gură, umflăturii de stomac, colică, sgârciurilor la boale de mațe și de ficat.

— Una stică de probă 1 cor. —

12 sticle numai 5 cor, libere de porto.

Se poate comanda de-adreptul la unicul fabricant: GYARMATI EMIL la farmacia orașului în Baja.

Balsamul apotecarului A. Thierry

este neîntrecut în efect la boalele de plămâni și piept, alină catarul și curmă durerile cauzate de tușă. Curmă aprinderi de gât, răgușeli și dureri de grumazi și ferbințeli. Cu deosebire e bun contra sgârciurilor de stomac și colică. Vindecă vâna de aur și curățește rinichii, dă apetit, și ajută la mistuire. S'a dovedit de leac execent la dureri de dinți, la dinți gânuși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți întărește ginjiile și gura, încetează mirosul obvenit din stomac în gură. Mijloc vindecător și sigur contra limbricilor. Vindecă toffelul de rane, orbați, beșici provenite din ferbințeală, unflături, negei, ursură, membre înghețate. În aontra durerilor de urechi e un leac neprețuit. — Să fie la îndemână în fiecare casă, la cazuri obvenite, mai ales la influență, coleră și alte boale.

Să scriem la:

THIERRY A. „Öràngyal gyógyszertára“ Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

12 sticle mici sau 6 duple, ori 1 specială mare 5.60 K.
La comande mai mari se dă rabat cuvenit.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută pornirea lapteului, nu să întărește pieptul. Orbațul de piept (foc viu), folosește la orice rani vechite, rani deschise la picioare umflate, la caries, rani venite prin lovituri, tăieturi, împuscături, strivituri, împunsături, sdrobituri, să folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. țanduri de lemn, spin, sticlă, alică, năsip, prav, etc. la creșterea din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racu' lui, vermi, putreziciune, rosături, beșici, orice arsături, rane ivite prin lungi zăcere a bolnavului, la buboale, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opărălei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 burcane costă cor. 3'60 f. se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la Thalmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drongeriu Fraților Radonovits în Budapesta. Unde nu să află depou, să se comande de-adreptul dela farmacia

THIERRY A. „Öràngyal-gyógyszertára“ Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn.)

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Linia francesă

Linie accelerată de vapoară regulat și directă

Havre-Newyork

și

KANADA.

Via Basel (Schweitz) Paris.

Telegramm-adresse: TRANSAT Budapest.

Biroul: Budapesta, VII. Piața Baross nr. 15.

Telefen: József 14-97.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și escursiuniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache“

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Diferite Vinuri indigene și streine.
Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.

Serviciu culanț. Prețuri moderate.

Cu stimă

GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.